

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 Hll.
Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
II. J. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utóza 47. és 49. szám.

Barázdák.

A Csokonai ünnep zajgásai elcsöndesedtek, hullámai elsimultak. Megállapíthatjuk, hogy Debreczenben szép közönsége kerül ilyen magasabb értelmiséget, műveltebb lelki rokonszenvet és erős magyar öntudatot kívánó irodalmi ünnepnek is. De megállapíthatjuk azt is, az ugynevezett „muskotály polgárságnak“ szomorító részvéltlenségéből és közönyéből (a rendezőség a kiváló tudós- és íróvendégeinknek nem tudott az ünnepség láthatárán egyetlen egy igazi czivist sem bemutatni!), hogy a debreczeni polgárság lelkéhez ma sem áll sokkal közelebb Csokonai és az általa képviselt eszmék, mint midőn magára hagyatva meghalt és nem siratott árvaként eltemették.

A XX-ik század népnevelőinek, a papoknak, tanítóknak, tanároknak, az újságíróknak és e polgársággal közvetlenül érintkező minden művelt léleknek figyelmükbe ajánlom e szomorító tünetet. Lelkileg törpe, fejletlen az ilyen nép. Neveljétek őket! Mert na-

gyon is rászorult ez a visszamaradott nép az izzó magyar, az öntudatos magyar nevelésre.

Ez az izzó magyar nevelés — a tüzes kő üssön bele abba a sok idegen ajróperségbe! — köztéren mozgó uraink nagy részénél is elkelne; hogy hatalmasabban buzogna bennök az erős, a büszke, emelt fejű, nyílt lelkű magyarság, mint a szolgálzellelem, mely bélyegét még a költő ünnepségére is ráfeketíti.

Itt történt meg a Csokonai emlékére adott fényes diszebéd — sze gény költő, annak idején neki a morzsákból is gyéren jutott! — hogy az első fogás után felállván Domahidy Elemér főispán: felköszöntőt mondott az elcsépezt frázis szerinti első magyar emberre: a királyra, mint a ki — helyesebben — „a kik“ irodalmunkért, nyelvünkért is annyit áldoztak.

A független, szabad magyar eszmék ébresztő nagy költőjének és könyüinkre méltó áldozatának az ünnepén, hogy Urának feltétlenül hódol-

jon, ilyesféle valamit regélt főispánunk.

Némelyek még tapsolták is. Nekem szégyenpir borította el arcomat. Ezek a fejedelmek igaz ugyan, hogy Jókait főrendiházi tagnak nevezték ki, bárót csináltak Dóczy (Dux) Lajosból, valóságos belső titkos tanácsosaik sorába emelték Falkot, czimeres levelet állítottak ki Rákosi Jenőnek; de a mi nemzeti irodalmunk, az édes nyelvünk Mohács óta Hekuba volt nekik. Ők csak „szolgálatokat“ szoktak jutalmazni; a mi eszményeink, nyelvünk, költészetünk olyannyira idegenek hozzájuk, hogy még ma is nemzeti rázkódítások kockázatásával küzdenünk kell természetes jogunkért, nyelvünkért is, miszerint katonának sorozott fiunkat magyarföldön magyar szóval, magyar szívvel tanítsák tisztjeik a békében és „Rajta-rajta“-val vezessék a háboruban.

Nem, főispán ur! Olyan művelt kiválóságokból összeült lakomán, a milyen az a vasárnapi áldomástartás is volt, nem volt helyes azt a be-

Kint a Hortobágyon . . .

Szávay Gyula, a kit az ünnepi verséért és tréfás mivoltában is mély kedélyéért „ká lomista diáknak“ nevezett el csibukos Könyves Tóth Kalmán bátyánk, szerény tárca-rovatom akáczvírág bokréájával „krom korszoruzni. Nálánál senki inkább nem érdemli ezt; a hol jó tanácsra, gyors cselekedetre, önzetlen fáradozásokra, kedvderítő vidámságra van szükség: ott mindjárt legelől hozza áldozatait Szávay, a kinek nem sikerült az clyan napja, midőn a közügyben, vagy egyesért, vagy társaságnak nem tehet valami jót, valami kedveset.

Szavaynál résztvevőbb, kedvesebb embert nem is ösmerek a magyar földön és a most mult hétfői nap egyik legsikerültebb napja volt a nagy kezdeményezőnek, a ki a májusi zöld, üde nagy Hortobágyra bájos hölgyekből, írőköl, tudósokból és egyéb urakból olyan társaságot varázsolt ki, a milyen társaság még Jókai Mór mester ott járta óta nem időzött a Hortobágyon.

És ez a varázsló mester Szávay, a ki a Csokonai emlékünneppel kapcsolatosan, a

hétfői hortobágyi kirándulást is rendezte, vette, nagy írónak a lelkét töltötte meg, árasztotta körül a hortobágyi mezőn illatozó, áradzó tüneményeivel a legszebb magyar földnek, a legősibb magyar erőnek, melyet sok magyar könyvben hiában keresünk, de melynek varázsától most a Hortobágyon költészetünk olyan kiválóságai lelkesültek át, mint Szabolcska, Herczeg Ferencz, Szabó Endre, Lampérth Géza . . .

Az utókor számára nem lesz érdektelen feljegyezni 1905 május 22-ét. A kedves Szávay Gyula ekkor vezette az ő népét — városi mogorvaságokból, zárkózottságokból teljesen kibontakozott vidám, örvendő urakat és bájos-kedves asszonykákat, kisasszonykákat — a délibábnak az ígért földjére, nagy Hortobágyra, midőn is tekintetes Király Gyula ur volt a hortobágyi kiskirály, mint Debreczen város gazdasági szenátora, mint vitélő Farkas Bertalan bátyánk, mint máti sereg parancsnok, az erős Markovits, mint ménes mester, a bivalynyaku Szikszay gazda, mint nagyhortobágyi kocsmáros és Rinóczy pedig rezege hegedűjével és rezege hangjával, mint hortobágyi hegedűs és dalnok.

. . . Talán még idővel az irodalom történetírók is feljegyezhetik ezt a napot.

Szavay Gyulának minden sikerül, ha valamit keresztül akar vinni. Azért a debreczeni társasélet felpezsdítésére, őszintébbé tevésére, a kedvesebb, bensőségtelesebb érintkezésekre, hogy rokonlelkek — a társadalom által emelt sok szeges, kátrányos festett korlátokat elkerülve — ösmerehessék, élvezhessék egymást, kívánatos volna, ha Szávay Gyula máskor is, sürűbben is rendezne ilyen hortobágyi-kirándulásokat. Mert igazán megdöbbentő, hogy itt Debreczenben minő zordsággal, ridegséggel kerülgetik egymást a kölcsönös becsülésre, rokonszenvre érdemes emberek is; mintha apjokat gyilkolták volna meg; mintha a zord elszigeteltségnél őszinte kézzorítás, mosoly és nyílt szó nem többre vinnének sok jó ügyet, a mely erőnk tagottsága miatt csak halódik . . .

De vajon, hogy egymáshoz illő, méltó emberek a debreczeni magas, szeges, kátrányos kerítések között is egymást megtalálhassák, megértsék, okvetlenül szükséges e a nagy Hortobágyra kirándulni? . . .

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital. Szénsavdús.
Könnyen emészthető!

Szakorvosok, előkelő betegek által, vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratl. sikerrel alkalmazzák, illetve használják. Magyarország legelső és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás** kútkelölőse: **Holénia Béla Eperjes.** — Kapható **Kontsek Géza** urnál Debreczenben.

A singléri

Szultán-forrás

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó
hatásu!

szédet „bekapcsolni“. Mi tudjuk, hogy Martinovits és rajongó társainak mi lett a sorsuk. Mi ösmerjük a brünni Spielberg féreggel telt sírnál is borzalmasabb, sziklába vésett földalatti börtöneit, a porkoláb jobborralóért a főispán urnak is megmutatná azt a börtönt — a nagy olasz Silvio Pellico börtönéhez közel, ahol a magyar nyelvújítás mestere Kazinczy Ferencz is bus rabságban, bus éjszakákon sinylődött . . .

Azért ha magyar költőt ünneplünk, legalább a jövőt illetőleg jegyezzék meg a t. főispán urék, hagyjuk nyugton pihenni a jó királyt. A mi véráztatta földünkön királyok és költők sohasem jártak egy uton, csak a szolgálalkúség, a szolgálzellelem kullógott nyomukban.

ifjabb Móricz Pál

Politikai hireink.

Budapest, május 22.

Andrássy után Wekerle.

Bécs, május 23.

Itten teljesen biztosra veszik, hogy Andrássy Gyula gróf mint designált miniszterelnök utazik vissza Budapestre, hanem még e hét folyamán újra Bécsbe jön, hogy a felségnek bemutassa a kabinet névsorát. Közben Budapesten a pártokkal és különösen a szövetséget ellenzőkkel teljes megegyezésre jut az adandó programot illetőleg.

Ebben a programban sok minden lesz, ami a nemzeti irányban való fejlesztést minden vonalon előbbre viszi, vagy legalább a haladást megkönnyebbiti, de a katonai kérdésekben és a gazdasági önállóság terén csak elvi kijelentéseket fog tartalmazni.

Az egész kormányprogram olyan lesz, hogy ahoz minden párt, a szabadelpvűpárt

A nagy kezdeményező Szávay Gyula, ki idáig még soha semmiféle akadálytól nem riadt vissza, a mi zárt kerítéseink közé is hozhatna be némely hortobágyi derűs, illatos, bizalomgerjesztőbb, szív-lélek felderítőbb levegőt! Ellenkező esetben továbbra is szűköslátókörben, továbbra is a földre nyomva maradnak itt a lelkek.

De, ni-ni! A helyett, hogy a Hortobágy selymes mezőin játszataám az én kedves olvasóim és barátaim figyelmét, városunk szűk kerítései között koválygok! . . . Ki innét! Mint Szabolcska Mihály, a mi szeretve szeretett mosolygós szemü, meleglelkü, nagy magyar poétánk cselekedte, a ki még vasárnap délután kiutazott a Hortobágyra az óriás pusztán élvezni a napáldoztat és a napvirradtat. A feleségét, azt a szelid fehérgalamb kisasszonykát is magával vitte, meg a temesvári Arany János-társaság koszorujának érdekes lehelyezője, a kiváló igazgatótanárnő és tanügyi írónk kékszemü Marsits Rozina urhölgy is velök ment.

Kellemes estét töltöttek a hortobágyi csárdában. Marsits Rozina, mivel fogadósné asszonyom nehezen szánta magát rántott csirke sütésre a napi fáradozások után, maga ajánlkozott a csirke kopasztásra . . .

is csatlakozhassék és csatlakozni is fog. Még pedi, mint már annak idején megírtam, a Tisza-csoport kiválik a pártból, a párt pedig támogatja a kormányt. Az így kialakult többséget azután egy pártta igyeksenek majd gyurni és ha ez sikerül, akkor Andrássy Gyulától Wekerle Sándor veszi át a kormányzást.

A képviselőházat elnapolják.

Egy másik, állítólag jól informált helyről a következőket írják:

Andrássy missziójának küönös várakozásokkal nem nézhetni elébe. Ő maga sem remél sokat és megbízatását kellemetlen misszióknak tartja, mely elől nem térhetett ki.

Burián kiküldésének magyarázatát gróf Andrássy Gyula abban találja, hogy a királyt az ellenzék felirata dolgában a tanácsadói érthető tendenciával úgy informáltak, mint az a baloldal magatartásának a korona óhajta szerint való változását jelentené. Holnap viszont az az audienzián, melyen Andrássy kifejté előtte a koalíció kormányalakítása lehetőségének feltételeit meg fog győződni arról, hogy a többség allaspontja változatlan. És ez egyben a misszió kudarcza is. Arról pedig, hogy a koalíció módosítsa azt a programot, melyet Andrássy is kifejtett már a király előtt, vagy eldiplomazálta a kényes kérdéseket, maga a homo publikus sem akar tudni.

— Csak teljesen tisztázott helyzet biztosíthatja a kibontakozást — jelentette ki. Sem az országgal, sem a koronával kétszínű játékot űzni nem lehet.

Beavatott körökben az a nézet, hogy Andrássy missziója kudarczát nyomban a házat elnapoló királyi kézirat fogja követni.

Vármegyénk és vidéke.

A szoboszlói Bocskai szobor ügye.

Említettük már, hogy a szoborbizottságnak Horvai János szobrász minden

kötelezettség nélkül, ajánlatot tett, hogy modellt készít, melyet bíráló alá bocsát és a mennyiben mintája elfogadtnak, kész a gyűjtés összegéért elkészíteni és felállítani a szobrot. A szűkebb körű bizottság elfogadta az ajánlatot, noha azóta a közvélemény, Szivós Béla, dr. Acsády Ignác, Strobl Alajos tanár nyílt levelei után határozott állást foglalt abban a tekintetben, hogy a szobrot csak nyilvános pályázat útján kellene megalkotni. Vasárnap mutatta be a szoborbizottságnak Horvai modelljeit. Kettőt állított ki, mindakettő a városháza nagy termében van közszemlére kitéve. Mindkét minta egy-egy emelvényen állva ábrázolja a pánczélinges Bocskai Istvánt. Az egyik modell talpazatán, a talpazathoz simulva egy lovas látható, melyen a lovas felnyújtja karját, hogy a Bocskay jobb kezében tartott pecsétetes adománylevelet átvegye. A ló lábai körül törött kerékfalp, sáncz kosár roncsai láthatók. A másik modell talpazatán két álló alak van. Egy nagyobb s kisebb férfi. A kisebbnek nyakán dob csüng alá, Bocskay ezen az adománylevelet tekercsben bal kezében tartja. A kettő közül sikerültebbnek a lovas mellékalaku mondható. A kivített illetőleg Horvai azt az ajánlatot tette, hogy bármelyik modellt elkészíti 36 ezer koronaért. A főalak érczből lenne öntve, a mellék alakok hárszti terméskőből kifaragva. A bizottság a megbízás tekintetében nem határozott. Két héten belül terjeszti elő javaslatát a nagy bizottságnak, a mely azután véglegesen határoz. A kiállított modellek csak meggyőzték a közön-

lokat, gyönyörű dalokat zendített ki . . . Pedig még Debreczenbe jövet, a vonaton vitázott Szabolcskával, hogy semmiféle különös szépség, megkapóság sem lehet abban a pusztában.

Ma már más a Herczeg Ferencz vélekedése a Hortobágyról s azokról akik ott élnek. Órákig: micsoda élvezettel: csapásolta át a májusi gyepszónyeges pusztát csikóstanyától csikóstanyáig. A város egyik négyes fogatán, a szalonok elkapott írója egész délelőtt a bakon ült és büszke, boldog volt, hogy ott lehetett és írásaiban bizonyosan ragyogó színekkel öökíti meg a pusztát, melyen az ősmagyar érzések ringatódnak, észrevétel nélkül ejtven meg lelkünket varázslatokkal.

Bájos és kellemes is volt ez az órákig tartó kocsikázás a májusi zöld, üde és hűs pusztán . . . Imitt a lovak által felcsapott töviz a kocsikba is becsapódott; amarebb ijedt borjueskák futamodtak a pusztán csendesebb része felé és azok a kecses léptü, cifra városi ménék, melyek közül Szabó Endre bátyánk is legyorsfénnyképezett néhányat, nem törlődnek ki egyhamar az emlékből.

K. Tóth Kálmán bátyánk füstögő csibukjával a hosszú kocsisor legvégén, parasz kocsai dőrekában, szénauülésen zötyög és repitgeti a szálló füsttel együtt az élezeit . . .

Jó czipők csakis KRAUSZ MÓR czipő üzletében

Főtér 3., a posta térszomszédságában Mérték utáni megrendelések elfogadtnak. Saját készítmény, mégis olcsóbb bármely gyárinál.

séget arról, elintézni nem értőkből megdetni. Nagy gukra az int is ily megbizgát megoldá

Tanfölt
ron. A vallás Kovács Béla és helyébe Bod nevezte ki.

Ujabb
Szatmáron az tonban a temp be a munkát. kások sztrájkj eredmény me

Tanító
ezen ev. ref. kabai köre te jomban, a sár vándorgyűlésé nyék összes t intelligencia. Ritoók István lizmus és a t értekezésével. eljeneztek. D pusztítása nap Fábán István képzés" cz. d reket. A folyó következett.

Elhun
Miksa beretty baton délután Jelen volt a egész intellig gabiróság, ad tisztviselői, a számban stb. ban, hova a fert, Zib Sár nyekig megh boldogultat a

Lampérth Gé szintén a ba intézi szavai rágszál lány üléséről ver pacsirtakkal, határ.

Valame nóczy, a hor hegedűjét, é „kühidről“, — Ak szijja! vélen magyar népe volt éleclaps Hortobágyor gyi csárda, vén, a „Mi „szegény e

Azután Géressyné, többiek, aki tették a kir Tóth Kálmán szolta fel, — milyen konai áldon sem adtak hosszú sorá a szót, hane

Üzle

séget arról, hogy a szoborügyet házilag elintézni nem lehet: nyilvános, szakértőkből megbírált pályázatot kell hirdetni. Nagy felelősséget vállalnak magukra az intéző körök, ha bármi okból is ily megbízás által hiszik a köz dolgot megoldani.

Tanfelügyelőváltás Szatmáron. A vallás és közoktatásügyi miniszter, Kovács Béla eddigi tanfelügyelőt nyugdíjazta és helyébe Bodnár György segédtanfelügyelőt nevezte ki.

Ujabb sztrájkok vidékünkön. Szatmáron az építő lakatosok, Kunszentmártonban a templomépítő kőművesek szüntették be a munkát. Váradon pedig az építő munkások sztrájkja körül kifejtett minden eddigi eredmény meghiusult.

Tanítók vándorgyűlése. A debreczeni ev. ref. egyházmegyei tanító egyesületi kabai köre tegnap tartotta Bihar-Nagy-Bajomban, a sárréti járás székhelyén az évi vándorgyűlést. Jelen voltak a messze környék összes tanítói, mintegy 50-en a helyi intelligencia. A gyűlést zsoltár éneklése után Ritoók István elnök nyitotta meg „A szocializmus és a tanítóság állásfoglalásáról” szóló értekezésével. A kitűnő előadást lelkesen megélték. Dr. Fabrik Lajos „Az alkoholizmus pusztítása napjainkban” cz. felolvasásával. Fábrián István kabai tanító pedig a „Jellemképzés” cz. dolgozatával paratott zajos sikereket. A folyó ügyek elintézése után bankett következett.

Elhunyt közjegyző. Madzihradzky Miksa berettyó-ujfalui kir. közjegyzőt szombat délután temették óriási részvét mellett. Jelen volt a végfőnökség Berettyó-Ujfalu egész intelligenciája, a járásbíró, főszolgabíró, adóhivatal, a helyi hatóság összes tisztviselői, az ügyvédi és orvosi kar teljes számban stb. A zsufozásig megtelt templomban, hova a gyász közönség egészen be sem fért, Zih Sándor ref. lelkész mondott könynyekig megható szép imát, mely után a megboldogultat a temetőben hantolták el.

Lampérth Géza, a Balaton mentének poétája, szintén a bakra emelkedett fel és onnét intézi szavait ahoz a három bájos, ifju virágszál lányhoz, kik a kis homokfutó kocsis üléséről versenyt kaczagtak, nevetgeltek a pacisirtákkal, amelyeknek birodalmuk ez a határ.

Valamelyik kocsis saraglyában meg Rinóczy, a hortobágyi hegedűs czinczogatja hegedűjét, éneklé a dalt a hortobágyi nagy „kühidról”, mely „kilencz lyukra ipült.” — Akárcsak a Gacsaj Pesta nadrágszija! véleményezi Szabó Endre, a ki a magyar népdalokat is szívből szereti és aki volt éleztapszerkesztő mivoltát még a nagy Hortobágyon sem tagadta meg. A hortobágyi csárda „aranykönyvébe” nevét bejegyeztén, a „Mi a foglalkozása” című rovatba „szegény ember”-nek írta magát . . .

Azután azok a kedves urasszonyok is. Géressyné, Sassné, Karainé, Körössyné és a többiek, akik ragyogóvá, szinessé, kedvessé tették a kiránduló társaságot, amelynek K. Tóth Kálmán ebédközben sirámosan panasolta fel, — állandó derűtséget gerjesztve — milyen sérelem érte őt, midőn a Csokonai áldomáson, a Bika disztermében szót sem adtak neki, sőt a hivatalos szónokok hosszu sorából kirekesztvén, *belefojtották* a szót, hanem most itt kint a Hortobágyon . . .

Orgona építés. A szoboszlói ev. ref. egyház Augster pécsi orgona készítő czéget bizta meg az új orgona elkészítésével; Kerekgyártó, debreczeni czég ajánlata kisebb-ségben maradt.

Ezüst koszoru egy karnagynak. Mayer Kálmán róm. kath. tanítónak, az iparos dalárda karnagynak tisztelői ezüst babérszorut adtak elismerésük jeleül.

Városi közigazgatásunk.

Beszélő számok.

V.

Az erdők jövedelme.

Az erdőségekből és kaszálókból összes bevételként befolyt 377.201 korona 4 fillér, ezzel szemben a kitüntetett kiadás 177.766 korona 79 fillér. Tehát a kitüntetett haszon 199.435 korona 25 fillér volna, de ennél is jóval kevesebb, ha a tisztviselők fizetését, napidiját és egyéb költségeket ideszámítjuk. *De meg így tisztességes hasznot hoznak az erdők,* amelyeknek fentartása és fejlesztése szükséges.

Nagy jótétemény a város lakosságára az erdő. Temérdek jót tesz a város vele a lakoságnak. A szegény nép galyat, gombát szedhet benne és üdülhet ingyen a jó levegőn, amit más város lakói csak drága pénzért kaphatnak.

Városi épületek haszna.

Az összes városi épületek után befolyt 358.702 korona 94 fillér, amivel szemben a kitüntetett kiadás 82.566 korona 85 fillér, tehát lenne a tiszta haszon 276.136 korona 9 fillér. Természetesen ez sem a való állapotot tünteti fel, mert azt nem e helyen, de tüzetesen sehol sem tünteti ki a zárszámadás, hogy az *adósságra épített házak és katonatanyák* építési költségeire felvett kölcsönöknek *mi az évi törlesztése?* és mennyi az épületek évi elértéktelenedése? Ha ezt mind felszámítaná és ki is tüntetné a zárszámadás, beigazolódná, hogy a kaszárnya-politikára erősen ráfizet.

Az aranyaszájú pap ötletes csevegésével ismét bebizonyította, hogy nemcsak a szószékben, de a társaságokban is — ó, jó Oláh Gábor szigorú költőtársam, bocsáss meg az itt következő kifejezésért! — *tudja a hangot adni . . .*

Az emlékezetes hortobágyi ebéd során — Petőfi Sándor életrajzírójának, tudós Ferenczy Zoltán egyetemi tanárnak a jelenlétében és helyeslésével — Körössy Kálmán mondta a legmélyebben barázdáló virágos szép felköszöntőt, abból indulva ki, hogy a csárdában, ahol az ebédet ültük, Petőfi és Csokonai mindketten megfordultak . . . Jellemezte Csokonainak Petőfire való hatását és igazán megvilágosító szózáttal a magyar pusztában rejülő bűvös erőket, a magyar népleleknek rejtőzködő kincseit . . . Ugyhogy a Kálmán doktor szavát, mint valami bájos, gyújtó magyar muzsikát a dalodottan hallgatta a nemes izlésű társaság, különösen egy szép, bájos asszonynak az álmatag nagy szemei ragyogtak fényesen. Körössy doktorné volt ez, kinek férje ezen feltűnést és elragadtatást keltett beszédével is bebizonyította, hogy nem rideg fiskális, hanem lelkeben poéta . . . És a poéta vajon melyik nemesérzésű hölgynek nem volna kedves, rokonszenvesebb . . .

Fürdő, közvágóhid, téglagyár.

Mióta a városi fürdőt bérbe adták, azóta jövedelmez. A bérből befolyt 4065 korona 97 fillér, amivel szemben a kiadás 222 korona 18 fillér. A közvágóhid jövedelmezett 94.276 korona 48 fillért, amivel szemben 45.407 korona 44 fillér kiadást tüntet fel a zárszámadás, pedig ezt is kölcsönpenzen építették és helyén való lenne az évi törlesztést itt feltüntetni. Vállalat ez is, a tiszta hasznot szeretné az ember ösmerni. A cserép és téglagyártásból 151.832 korona folyt be, amivel szemben 119.453 korona 21 fillér a kiadás. A jövedelem tehát 32.379 korona 79 fillér volt.

Az 1904. évi városi zárszámadás tárgyalását ma délután 3 órakor kezdi meg a jog és pénzügyi bizottság.

Központi árucarnok Debreczenben. A jog és pénzügyi bizottság kedden délután tartott ülésén elhatározta, hogy szükségesnek tartja a központi árucarnok létesítését és felhívja e kérdés tanulmányozására és javaslat tételére a városi tanácsot.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés. A város jog és pénzügyi bizottsága kedden délután 3 órakor ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöke alatt. Jelen voltak: Magos György főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, dr. Balkányi Miklós, dr. Fejér Ferencz, Kis Albert, Márton Imre, ifju Schwarcz Vilmos, Simonffy Imre és dr. Tüdös János bizottsági tagok. A piaci szabályrendeletet tárgyalták le.

A városi kórház bizottság kedden délután ülést tartott. Körner tanácsos elnök. Jelen voltak: dr. Csikos, dr. Somogyi, dr. Sárváry, dr. Ujfalussy és Wisky Sándor kórházi gondnok, továbbá Tóby Elek, mint jegyző. A kórházi fehérmű szállításra beadott két ajánlat felől döntöttek. A Kardos czég és a Somossy Donogán czég ajánlatai közül, mint előnyösebbet, Vámos és Nádassy szakértők véleménye alapján a Kar-

Fájdalom, a vonat már kora délután indult a Hortobágyról . . . Emlékeinket, érzéseinket, a rokonszenvet, mely e kirándulást felejthetlenné teszi és a csapongókedvet az egyhangubb napokra lelkünkkel kellett rekeszteni és a Rinóczy hegedűjének hangicsálása mellett indultunk a vasuti állomáshoz . . . Közbevetőleg megjegyzem, hogy Rinóczy délelőtt a vendégek iránti hódolatból még nadrágot is buzott a csizmaszárba és csak alólírottak a feddő szavaira és részbenvaló megnyugtására öltözött át a nagynémet tudósok által is világhírűvé tett hortobágyi parédéba, a „villogós” fehér, gatjába. Ó, te áldott Hortobágy, mely még a debreczeni lelkekről- és szivekről is levarázsolod a hét lakatot, Isten veled! . . . Kigyelmed pedig uram, Szávay Gyula uram nem e rendezhetne-e itt bent Debreczenben is ilyen fesztelen, nyílt, derűs összejöveteleket, hogy az arra érdemes, arra méltó emberek ebben a szeges, kátrányos, sok magas kerítésű városban, hadd ösmernék, hadd becsülnék, hadd szeretnék meg egymást, hogy lenne már egyszer itt Debreczenben is igazi magyar, a szépet nemeset, a jót felkaroló társasélet.

Szabad Hajdu.

Üzletáthelyezés miatt

a legujabb tavaszi újdonságok, női és gyermek felöltőkben, nap- és esőernyők, blouzok, alsó szoknyák (jouponok), gyermek ruhák stb. míg a készlet tart megés olcsó áron kaphatók **Darvas Testvérek** női- és gyermek felöltők áruházában **Debreczen, a Hungária mellett.** Az üzlethelyiség kiadó.

dos ajánlatát fogadták el. Három évre a Kardos céget bízták meg a szállítással. — A kórházi házi gyógytár felállítására ügyében pedig Wisky Sándor gondnokot bízták meg, hogy a hazai kórházakat keresse meg a gyógyszerforgalomra, beszerzésre, a házi gyógytár berendezésre vonatkozó adatokért.

Egyházak és iskolák.

Debreczeni diákok Budapesten.

Az ev. ref., továbbá a róm. katli. főgymnázium és az áll. reáliskola tanulói pénteken délben elutaznak Budapestre, hogy az ottani országos középiskolai tornaversenyen részt vegyenek. Kíváncsian várjuk, mit hoznak haza Debreczen tornászai. Eddig még mindig kitüntetésekkel ékesítve érkeztek vissza.

Az egyházi adó. A református egyház elkészült az adókiutással és azt átadta a városi adóhivatalnak behajtás végett. A mai ex-lex állapotban akinek kedve tartja fizetheti tehát a papbért.

1906. évre szóló Nagy képes naptárunkat csakis azok kapják meg, kik legalább 1/2 év óta előfizetői lapunknak. A Debreczeni Független Ujság Nagy Képes Naptára, mely 320 oldalra fog terjedni, ez évi december hó elején jelenik meg. A lap előfizetési ára 1 óra 1 kor. Vidékre 1 óra 1.50. Kívánatra 14 napig mutatványlapok. Előfizethetni bármely naptól.

UJDONSÁGOK.

Utóhangok a Csokonai-ünnepről.

Beszédek a szobor megkoszoruzásakor.

Az országos Csokonai-ünnepről közölt tudósításaink hiányosak lennének, ha a szobor megkoszoruzásakor elhangzott beszédek legjavát nem közölnénk. A beszédek a hiteles gyorsírói teljegyzések szerint a következők:

Heinrich Gusztáv: Mélyen tisztelt közönség! A magyar tudományos akadémia szívélyes üdvözlését hozom Debreczen városának és a Csokonai körnek, amely ezt a gyönyörű ünnepélyt rendezi. A nagy költő halálának százados évfordulójára gyűlünk össze, de azért a gyásznak legkisebb érzése sem fér lelkünkbe, mert nem a halál gondolata foglalkoztat bennünket, hanem a feltámadás fenkölt reménye tölti be lelkünket. Igen Csokonai feltámadott! akit kortársai félreismertek, akit a múlt század egy pár tudós szakferfiu kiételeivel nem ismert. Ezt a feltámadását akkor kezdi, amikor az egész ország és XX. század megértette, hogy benne líránk egyik legnagyobb alakját tisztelhetjük. Ezen hitben és ezzel a reménnyel adom át és teszem le ezen szobor talapzatára a Magyar Tudományos Akadémia koszoruját önöknek öröme, Csokonainak dicsőségére.

Beöthy Zsolt: A rajongó mámorban, amely mindenki szívét elfogja ma, nem feledhetjük el, hogy a dicsőséges emlék Csokonai vágyai, örömei, nyugalmának, boldogságának, hamvai felett emelkedik. De e gondolat megdöbbentő hatásában sem feledhetjük el azt, hogy a hamvak felett e

szobor tanulságot tesz a szellem halhatatlanságáról és az időnek igazságáról. Csokonai emlékére, Debreczen dicsőségére a Kisfaludy Társaság nevében teszem le ezt a koszorút.

Herczegh Ferenc: A Petőfi-Társaság nevében hódolattal köszöntöm Csokonai Vitéz Mihály géniuszát, ki Petőfi Sándornak a korán született testvére volt a szenvedésben és dicsőségben. A babér koszorukból, melyeket ez emlékmű talapzatára leteszünk egy-egy ág e nemes város közönségét illeti, amely a Csokonai-kultusszal a magyarságnak egy megvihatatlan várát ajándékozta a nemzetnek. Tündököljön Csokonai emléke csillagként e nemes város tiszteletre méltó tornyai felett emlékeztetőül arra, hogy azt a vezető szerepet amelyet egykor karddal kellett megszerezni a jövőben fölényes kultúrával kell megvédenie.

Szalay Imre: Csokonai, akinek azaz ifjúkori óhajtasok, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum kötelekébe léphessen fájdalom nem tejesülhetett. Ime az a Magyar Nemzeti Múzeum ma lángszellemed emlékeit drága ereklyeként őrzi, kegyelete jeléül ezt a koszorút áldozza neked és emlékednek.

Marsits Rozina: A temesvári Arany János-társaság elevülhetetlen kegyeletképpen teszem le e hervadó babérokat a lélek szabadság, az örök szerelem és a szent magánosság banatos lantosának emlékére.

Sárközy Aurél: A magyar alföld Duna és Vác közti városának hazafias üdvözlését hozom a nagy alföldi rónaság déli bábos napfénytől ragyogó városának. Annak a városnak, amely első sorban Péczely József prédikátort, a magyar irodalom uttörő apostolát nevelte Komáromnak. Hazafias köszönetünk és hálánk adóját rovom le a jarmos és lelkem minden meleg érzelmeivel e városnak, amely nagy fia Csokonai Vitéz Mihály által másodszor lépett irodalmi jelentőségű frigyre Komárommal, (Élénk tetzés) ahol a költő a szellemével és nyelvezetével, Petőfi költészetének, korának megérteztét hirdető lantjával megjelölte a maga érzeit, alakjait és tárgyait, hogy az édes bus fájdalom, kesergő Lilla-dalokban a maga halhatatlanságának osztályosává tegye a Komárom szülte Vajda Juliánát (Éljenzés és tetzés) Egy század óta porlad immár ez ifju korában elsorvadtt költő, félszázad mohatakarja a neszmélyi temető boldogtalan halottját, de a szerelam boldogtalanságában feltakadt Lilla-dalok közismertekké váltak egész nemzetünknek. Én Komárom sz. kir. város, Lilla szülőföldjének küldötte az áldozás emelkedett érzelmei között, a szellem nagysága iránt eltelt bámulattal és hódolattal állok meg a költő örökkévalóságának ez érc alakja előtt és leteszem arra Lilla szülővárosának kegyeletes emlékező koszoruját.

Dr. Cseszery János: Az Erdélyi Irodalmi Társaság zászlóját hajtom meg ez érc szobor fenkölt alakja előtt; hódolattal teszem le ezt a koszorút Csokonainak a magyar Schillernek a magyar híres Petőfi és Arany nagy elődjének lábaihoz.

Székely György: Ezt a szép koszorút a sárospataki várkertből kötöttük, ott ahol Csokonai lelke Debreczenből menekülve megnyugodott. Az egyéni függetlenség és szabadság nevében teszem le a sárospataki főiskola koszoruját.

Madai Gyula: A kicsapott vándor diák előtt Magyarország legelső tanarai, tudósai, költői, sorban mutatják be hódolatuikat. Ha most meglevenülnél és látnád, hogy vannak magyar diákok, leszálnál arról a

talapzatról, hogy megöleld, szivedre szorítsd őket. Nem szállhatsz le onnan, azért mi nyújtjuk fel oda kezünket és ebben a kézben koszoru van, a budapesti egyetemi ifjúságnak, az egész magyar ifjúságnak hódolati koszoruja.

Szabolcskák a nagyerdőn.

Még mielőtt a Csokonai-ünnepek és a feledhetetlen hortobágyi kirándulás után Debreczenből elutaztak, a kedves, az örökéletű versekben is megénekelt nagyerdőjébe is kiment Szabolcska Mihály nejével együtt. A hétfői estét odakint a Dobos pavillón e dei illatos tornácán töltötték el; sőt társaság is gyűlt össze Szabolcskákhoz. Együtt töltötték a kellemes estét és odakint vacsoráztak: Marsits Rozina temesvári igazgató tanárnő, dr. Kardos Albert a feleségével, Szádeczky Lajos történetíró, kolozsvári egyetemi tanári, Szabó Endre a Petőfi társaság tagja, Miklóssy Elemér budapesti író, dr. Tüdős János a Csokonai-kör főtitkárja, Zoltai Lajos író és felelős szerkesztőnk. Szabolcskák és a társaság a nagyerdőből egyenest a vasuti állomáshoz mentek és a debreczeni jóbarátok a kedves vendégektől igazán fájó szívvel bucsuztak el.

Csokonai kiállítás. A kiállításnak e hó 21 iki megnyitójától fogva több, mint 600 látogatója volt, melyből a megnyitás napjára 300 körül esik. Ugy a helybeliek, mint a vidékiek őszinte örömmel és elragadtatással személték az igazán értékes és érdekes gyűjteményt. Nagyon szép a helybeli kollegiumi anyakönyvtár, besenyeyi Széll Farkas itélő táblai tanács elnök, A magyar nemzeti múzeum Széchenyi orsz. könyvtár, Magyar tud. egyetemi könyvtár stb., stb., valamint sok egyesek kiállított tárgyai, a Csokonai körét nem is említve. A legjobb akarat mellett sem tudók elsorolni a több mint 400, valóban figyelemre és megtekintésre méltó dolgokat, melyek úgy szólva egy század irodalmi munkásságának nagy részét foglalják magukban Csokonai által. Mindenkinek szép és hasznos élvezetet nyújt a halhatatlan költőnk emlékére rendezett kiállítás, mely f. hó 31-ig bezárólag naponként nyitva áll: délelőtt 10 órától délután 5 óráig. Belépti díjak személynként 20 fillér. Tanulók s gyermekeknek 10 fillér. Tárgy mutató ára 6 fillér. Megjegyezzük, hogy ugyancsak a kiállítás előcsarnokában kaphatók: Csokonai válogatott munkái koronás kiadása; P. Nagy Zoltán Csokonai dalok cz. zeneműve; továbbá különbözőféle Csokonai érmek és fényképek stb.

Nem kapni munkást. Szinte lehetetlen elhinni, hogy Debreczenben most, amikor az építő vállalkozók munkázarlata következtében ezernél több munkás kénytelen éhezni, nem kapni munkásokat a hortobágyi sáskairtásra. A polgármester, miután a sáka tönkretévéssel fenyegeti a Hortobágyot, táviratilag kérte meg a honvédelmi kormányt, hogy a katonaságot rendelje ki a sáskairtási munkához.

Elmaradt ülés. A kamara közös bizottságát kedden délután 5 órára összehívta. Az ülés azonban a közbejött akadályok miatt el lett halasztva.

Czankl brigadéros a magyar nyelvért. Czankl tábornoknak, a debreczeni 39-dik gyalogezred parancsnokának hazafiságára rendkívül jel-

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmúlják a krondorfi és gliesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégebajok esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

lemző jelenet játszódott le a nagyvárad Pannónia kávéházban. Az egyik pinczér németül kérdezte:

— Mit parancsol méltóságod?

A brigadéros szigorúan rászólt a pinczérre:

— *Nem tud maga magyarul?*

Magyarországon talán magyarul beszélnek. Az érdekes jelenetnek sok tanuja volt és a lelkes magyar brigadérost megélték. Csak aztán nyugdíjba ne üzzék a derék brigadérost!

— **Felhívás a kereskedőkhöz.**

Az O. M. K. E. előkészítése ezúton kéri fel azokat a kereskedő urakat, akikhez a tisztességesebb verseny ügyének anyaggyűjtése végett kérdőívek küldtek, de a kik még azt vissza nem juttatták, hogy a kérdőíveket, lehetőleg kitöltve, e hó 25-ig az egyesülés vagy a titkár címére (Kereskedelmi Csarnok) beküldeni sziveskedjenek.

— **Meddig tart a munkazár?**

A debreczeni vállalkozók tudvalevőleg kimondták a munkazárát és így ezernél több munkás maradt kenyér nélkül. Mint értesülünk, a vállalkozók a munkazárát egyelőre 8 hétre tervezik.

— **Az évtársulati szövetkezetek értekezlete.** Szabó Kálmán országgyűlési képviselő és Zádor Lajos királyi tanácsos a vidéki évtársulati hitelszövetkezetek országos értekezletre hívták össze június hó 4-én vasárnap 10 órára Budapestre, az iparegyesület gyűlés termébe (Uj utca 4). Az értekezlet legfontosabb tárgya lesz a dr. Nagy Ferencz képviselő szövetkezeti törvényjavaslat. Más folyó és a köteleket közölről érdeklő ügyek is vannak a napirenden. Az értekezletet ebéd követi s előértekezlet és ismerkedési est előzi meg.

— **A debreczeni tornaegyesület Kassán és Tátrában.** A tagokhoz e napokban küldött felhívás kelte óta a kirándulás rendje megváltozott. A kassai verseny csak pünköst vasárnapját foglalja el. A nevezések megtörténtek. Vasárnap este, vagy hétfőn reggel Poprádra utazik a társaság, onnan Tátralomnicra, a tarpataki vízesésekhez, az Ötöhoz (2000 m. magasságban) s Tátrafüredről le Poprádra, onnan indulás hétfőn este 9 órakor Debreczenbe érkezés másnap reggel 8 kor. A vasuti költség és kocsi Tátrafüredről az állomásig 17 korona. Szállást a kassai sportegylet ingyen szerez a két éjszakára. A felvonulásban és a botoszabadgyakorlatokban részt vesz az egyet csapat, azért a tagok sziveskedjenek az órákat látogatni a sporttéren. Utazási kedvezményben és szállásban csak tagok és hozzátartozók részesülhetnek, aki nem tag, 10 koronás rendes vagy 6 koronás pártoló tag lehet. Ha a társaság nagyobb lesz, a Tátrában még irányban is mehet. Jelentkezéseket e hó 30-ig fogad el Horvay Róbert egyleti alnök.

— **A debreczeni ev. filléregylet** az elmaradt téli teaestély helyett, 1905. június hó 1-én, áldozó csütörtökön a debreczeni tornaegyesület közreműködésével, a nagyterdei sporttéren hideg uzsonnával, s tánczszal egybekötött zártkörű sétahangversenyt rendez. Alaptökeje gyarapítására. Belépti-díj személyenként 2 kor. a miért egy hideg uzsonna is jár. Cseládjegy 3 személyre 5 kor. minden további családtag 1 koronát fizet. A felszol-

gálást a sátrak alatt e célra felkört kisaszonyok teljesítik. A sétahangverseny kezdete délután 5 órakor. Hat órától táncz sima agyagpályán. Virágcsata és konfetti. Fedett tribün. Külön asztalok. Este kivilágítás. A sporttér körül van kerítve. Egész délután árnyék. Gyep és agyagtalaj. Jegyek előre válthatók e meghívó felmutatásával: Benyáts Emil, Borsos Kata, Gyürky Sándor, Zádor Lajos urak üzletében és a sporttér bejáratánál. Felülfizetések és adományok a jóteknőny célra köszönettel fogadtatnak. Kedvezőtlen idő esetén a mulatságot június 4-én, vasárnap tartjuk meg. A zártkörű sétahangversenyt a filléregylet tisztikara és választmánya rendezi és pedig Géresi Kálmán alnök, Omós Gáborné alelnök, dr. Händel Vilmos titkár, Händel Vilmos pénztáros, özv. Benyáts Emi né, özv. Boczkó Sámuelné, Forgács Károlyné, Fülöp Pálné, Harmath Gergelyné, Harsányi Istvánné, Havas Kálmáné, özv. Jánosy Józsefné, dr. Händel Vilmosné, Kontsek Gezané, Kovaliczky Antalné, Lassgallner Kálmáné, Materny Lajosné, özvegy Mentze Ránikné, Nádal Rezsőné, Paraszka Gyulané, Raics Lajosné, özv. Springer Józsefné, Székely Ferenczné, Tamássy Béláné, Thieszen Andorné, Tolnay Koroné, Záhorszky Istvánné, Zimmermann Gyulané, Wagner Györgyné választmányi tagok.

— **Hol lesznek a piacok?** A piacok széthelyezése régi óhajta különösen a külvárosi lakosságnak. A jog- és pénzügyi bizottság úgy határozott, hogy elsősorban a Miklós- és Széchenyi-utcák végén, azután az Atilla- és végül az Árpád téren létesít külső piacot. Ideiglenesen a mostani helyeken maradnak a piacok, de a vár-utczára is helyeznek árusokat.

— **Debreczeni méhészek Gödöllőn.** A debreczeni méhészek két napig tartó tanulmányuton voltak vasárnap és hétfőn Gödöllőn. Itt az állami méhtenyésztést és kiállítását szemlélték meg. Méhészeink hajnalban jöttek vissza.

— **A Kertész család gyászja.** A Debreczenben ösmert és tisztelt Kertész családot ismét gyász érte. Férjét követte el a halálba néhai Kertész Jánosnak, a debreczeni függetlenségi párt volt felejtethetlen elnökének a neje, a 69 évet élt öreg nemzetes asszony, született Dobi Julianna asszony. A tiszteletreméltó polgárasszonyt, aki kitűnő honleány és családanya volt, f. hó 24-én, délután 3 órakor temetik a Bethlen-utca 54-ik számú gyászházba. Az ev. ref. szertartás szerint gyászbeszédet is mondanak a nagytemplomban az öreg nemzetes asszony portesté felett.

— **Kereskedőink Dalmáciában.** Kereskedőink részére Dalmácia még kiaknázatlanul igérkezik. Ennélfogva az országos magyar kereskedelmi egyesület tanulmányi utat óhajtott megtenni. Az utban való részvétel tekintetében a jelentkezések már folynak.

— **Durva tett.** A kis Madai Imre pikkoló, aki a Dréher-sörarsnokban borfiu, panaszt emelt a rendőrségen F. Sándor hentes ellen, aki a gyűrűs tenyerével, amiért udvariasan figyelmeztette, hogy az asztal, a hová ült, elfoglalt és fentartott hely, úgy ütötte arczul, hogy elijult. A kis borfiu sérülése rendkívül fájdalmas, a félarcza feldagadt és véralfutások láthatók a

durva pofon nyomán. A durva hentest az orvosi láttelelet alapján könnyű testi sértésért és becsületsértéséért beperelte a kis borfiu.

— **Nyelviskola Debreczenben.**

Vége valahára régi hiánypótló vállalat létesült városunkban. Rose Miksa tanárjelölt, ki mint fiatal író, hosszú éveken át a külföld nagyobb egyetemi városait járta be a mellett, hogy széles és alapos nyelvismeretre tett szert, két és fél éven át a müncheni nyelvtársaságnak volt igazgató elnöke, a napokban visszatért városunkba és sok oldalról megnyilvánult buzdításra megalapította itt az „Ecole Rose” című nyelvtanintézetet. Ez iskolában a Berlitz rendszer szerint fognak oktatni, ami tudvalevőleg abból áll, hogy az illető tanítványok az első órától fogva csakis a megtanulandó nyelvet hallják és beszélnek, így korán hozzászoknak az idegen nyelvet nemcsak grammatikailag „érteni”, de rövid idő alatt annak szellemében helyesen írni és beszélni tudni. Lesz külön tanfolyam urak, hölgyek és gyermekek számára, egyelőre csak a francia, német és angol nyelvekből. Az osztályoktatás havi tandíja 5 ft. Magánórákat 1 ft.-től feljebb nyerhetni. Az intézet ideiglenesen Simonffy-utca 42. sz. a. lesz, ahol naponta d. e. 11—12 ig és d. u. 5—6-ig szerezhetni bővebb felvilágosítást.

— **Az ügétő verseny.** A debreczeni urkocsis egyesület által június hó 10. és 11. napjain rendezendő ügétőverseny iránt az egész országban általános az érdeklődés. A verseny napjaira a jegyek már előre megválthatók e hó 25-től, csütörtöktől kezdve az egyesület helyiségében (Debreczeni Reggeli Ujság szerkesztőségében, Piacz u. 43.) és Békés Lajos üzletében. A helyárak a következők: Páholy 2 napra 40 korona, egy napra 20 korona, tribün előtti térre 2 napra 10 korona, egy napra 6 korona; tisztijegy 2 napra 8 korona, egy napra 4 korona, I. a. tribünjegy 3 korona, II. a. tribünjegy 2 korona, állóhely 80 fillér, katonajegy örmestertől lefelé 50 fillér.

— **Halálozások.** Meghaltak: özv. Kertész Jánosné szül. Dobi Julianna ev. ref. 68 éves, Várad Erzsébet ev. ref. 6 hónapos, Kupai József ev. ref. 28 éves, Molnár Lajos r. kath. 10 hónapos.

— **Baj a motorral.** Kedden épen déli 12 órakor, mikor a forgalom a legnagyobb, a Hunyadi-utczai kanyarultnál kiugrott a motor a sinekről. Az ördög vigye ezt a motort, ha ennyi a baj vele.

— **Nyomdászok juniálisa.** A debreczeni nyomdászok kedélyes estélye iránt, amelyet június 4-én tartanak meg a Margit-fürdő dísztermében, páratlan érdeklődés mutatkozik a közönség körében. Az estély műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja: Kiss Béla zenekara. 2. Tűzek. Irta: Kiss József. Szavalja: Dózsa György. 3. Bihari kesergő. Greizinger Iván átirata. Hegedűn előadja: Karakas István. 4. A mama kedvence. Irta: Rudnyánszky Gy. Előadja: Berényi G. 5. Népdalok. Éneklő: a nyomdász szakegyesület dalköre, Hóra Károly karnagy. vezetésével. 6. „Angol kisasszony”. Bohózat. egy felvonásban. Irta: Morvay Zoltán. Szé-

Megvettük a Kiss Lajos csödtömeget és az üzlethelyiségéből az egész áruraktárt elszállítottuk. Az összes rőfös és rövidárúk meijek a csödtömegeben voltak, valamint napernyők, blousok, fehérneműek a volt Laszló-féle helyiségben, üzletünk közvetlen szomszédságában leltári becsértékben (félár) kerülnek eladásra. Wallerstein Fülöp fiai.

Hallotta Ön??

replők: Libucz Gergő — Takács S. Magdaléna, neje — Szabó Ida k. a. Ida — Kiss Erzsike k. a. Pali, huszáronkéntes — Berényi Gábor. Timsó Muki — Végh János. Sugó: Botos Sándor. Személy jegy 2 kor., család jegy 3 személyre 4 korona. Jegyek előre válthatók Gyürky Sándor és Mihály Sámuel urak papirkereskedésében és a rendezőség tagjainál

— **Elütötte a motor.** Nagy riadalmat okozott a Péterfián a motoros. Az Eötvös-utca torkolatánál sebesen jött ugyanis szembe a szódavizes kocsi, amelynek hátsó részét elütötte és feldőntötte. A kocsis és az ügynök a földre zuhantak, szerencsére azonban komolyabb sérülést egyik se szenvedett. A szódás üvegek tartóistól együtt kirepültek és igen sok összetört. A kár a száz koronát meghaladja.

— **Késsel támadt az édes anyjára.** Béres Gyula nagybányai mészáros segéd késsel támadt az édes anyjára s megakarta ölni. A segély kiáltásokra összeszaladt az udvar népe s a dühöngőt lefogták. Ekkor a hatósági orvosi vizsgálát megállapította, hogy erős örvényesség vett rajta erőt. Beszállították a nagykállói elme gyógyintézetbe. A gondos orvosi kezelés itt sem javíthatta meg azonban zavart elméjét. A belügyminiszter eugedélye alapján innen a lipótmezőre szállítják. Két ápoló kíséretében érkezett meg a tegnapi esteli vonattal és ma hajnalban utaznak tovább. Egyelőre a bűnügyi osztály, tonczházában nyert elhelyezést.

— **Lövés az éjszakában.** Vig Balázs püspökladányi kupecz egyik külvárosi vendéglőben mulatozott. Mikor a kocsmából kijött, gyanus alakok közeledtek fele. Előrántotta revolverét és az alakok felé lött. A rendőrorjárat kérdőre vonta a lövöldöző kupeczet.

— **Tolvaj a temetőben.** A sirokról az örökzöld babérbokrocskát lopkodta össze kedden délután az az asszony, akit a temetőcsész tetten ért és bekísért a rendőrségre. Orosz László rendőrfogalmazó hallgatta ki. Az asszony össze-vissza beszélt. Még a nevét se tudta megmondani, mikor pedig a rendőrfogalmazó megkorholta bünéért, hogy a halottak sírját meglapta, ideg görcsöket kapott és fuldokló zokogásban tört ki. Miután nem is lehetett kihallgatni, rendőrrel kísérték a lakására és miután személynazonosságát megállapították, szabad lábbon hagyták.

— **Báró és nevelőnő.** A nagyváradai anyakönyvvezető érdekes párt adott össze tegnap délután. Báró Mikes Lajos, báró Mikes Imre és gróf Forgách Paula fia házasságra lépett Jassik Etelka nevelőnővel. Az érdekes esküvön tanuként dr. Kazay Kálmán és dr. Demetrovits Elek szerepeltek. Az ifju párt Conrád Gyula anyakönyvvezető adta össze.

— **Jó tett helyett jót ne várj.** E példabeszédet elmondhatja Földesi Lajos 13 város-utca 21. sz. a. lakó cipész-mester aki csupa jószívűségből e hó 6 ától 22 ig szállást adott Szabó István hely nélküli szolgálégynek, aki ezt úgy hálálta meg, hogy a dolgozó kabátját, mellényét és a cipőjét 10 korona értékben ellopta.

— **Pezsgőgyár Debreczenben.** A külföldi pezsgőborok kiszorítását tüzte maga elé feladatul ifju Török Gábor, a városi erdőmester fia. Már régebben felállította gyártelepét a Péterfia végén, az első gyártmányok azonban csak most kerülnek forgalomba. Az új pezsgőgyár tulajdonosa a pezsgőgyártás titkaiba bevezette a gazdasági tanintézet hall-

gatóit s tanárait is, akiket az első gyártmányok kóstolására meghívott. A pezsgőkóstoláson dr. Széll László tanár vezetése alatt vettek részt a gazdasági intézet harmadik tanfolyamának hallgatói. A debreczeni pezsgőizletes, kellemes ital és ami a fő, olesó.

— **Tolvaj bolti szolgál.** Fekete Jakab piacz utcai divatáru kereskedő már régebben veszi észre, hogy egyes finomabb áruí lassanként el-el tűnedeznek. Kedden este aztán rá jött, hogy ki is a házi szarka. Pap György nevű 14 éves szolgáját épen akkor csipte rajta, mikor zárni akart s látta hogy a szolgál két darab kendőt akar fel tu'ajdonítani.

— **Elveszett a Piacz utcán egy férfi egy fedelű aranyóra** (International Vasek) rövid tisztai lánczal egy arany keretű medailonnal, átadója Piacz u. 83. sz. a. illő jutalmazásban részesül.

x **A ki szépet és jót olcson akar vásárolni, ne mulassza el felkeresni Mentze Henrik ujdonságok áruházát, Piacz- és Szentanna-u. sarkán.**

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszernél és gyógyszerár.

Színház.

Az új társulat névsora.

Zilahy Gyula Debreczenben.

Az új színigazgató, Zilahy Gyula kedden mutatta be szintársulatának névsorat Kovács József polgármesternek, aki azt a színügyi bizottság elé fogja terjeszteni.

Amint a névsorból látjuk, a társulatot jó erőkből szervezte Zilahy, aki maga sem tartja azonban még teljesnek a névsort, mert még többekkel tárgyal szerződötés céljából.

Az időiglenes névsort, amely bizonyítéka annak, hogy Zilahy nemcsak jó bohém, hanem körültekintő színigazgató is, a következő:

Igazgató és főrendező: Zilahy Gyula. Titkár: Békés Gyula. Karnagy: Huber Miksa. Kartanító: Fádor Károly. Rendezők: Szakács Andor és Polgár Sándor. Sugó: Poprádi Árpád. Pénztáros: Győre Alajos. Ruhatáros: Horváth F. Három segéddel. Fodrász: Jakabfy J. két segéddel. Szer-táros: Kerekes I. három segéddel. Disz-mester: Szabó I. 12 diszitővel. Festő: Gyöngyösi Viktor.

Elsőrendűtárogok. Nők: Arday Ida, drámai anya színésznő, Almásy Lola, vígjátéki és szalon színésznő, Jeszenszky Cs. Irén, drámai hösnő, Föti Frida operette szubrett, népszínmű énekesnő, Sz. Gardonyi Teréz, operette és népszínmű komika. Koppán Margit, operette énekesnő, tánczos szubrett, Körösmezey Margit, drámai szende, társalgási, Kiss Irén, komika, vígjátéki és anya-színésznő, Markovits Margit, drámai szende, társalgási Polgár Ilona, szalon színésznő, Szabó Irma, vígjátéki és drámai naiva, Tomcsanyi Margit, naiva, Zilahy Gyuláné, opera és operette, Perczel Carola és Perczel Rózsi, magán-tánczosnők Alt énekesnővel a tárgyalások folytatban.

Férfiak: Árkosy Vilmos, népszínmű, opera és operette bariton, Békefy Alajos, opera és operette tenor, Békés Gyula, vígjátéki és jeilem színész Deésy Alfréd, bonvivant, szerelmes, Horváth Kálmán, opera és operette bariton, énekes bonvivant, Polgár Sándor, opera és operette buffó, komikus, Szakács Andor, drámai hősszerel-mesi Sarkady Vilmos, naturburch, operette komikus, Szalóky Dezső, tenor buffó, burleszk komikus, Kondor Ernő, vígjátéki szerelmes, naturburch, Krasznay Ernő, líray szerelmes, Zilahy Gyula, szalon komikus,

Zajongi Elemér segéd-tenor, Balogh Sándor segéd-bariton.

Kar- és segéd személyzet. Nők: Bibor Felice, Balázs Olga, Czenker Róza, Diny, nyési Juliska, Jancsó Mariska, Kertész Kata-Kállay Hermin, Kardos Tusi, Lászy Etel, Magda Eszti, Szalóky Szidi, Szabo Mariska, Pető Julia, Várady Józsa. Férfiak: Barabás Károly, Gajdzsinszky Pál, Ga d. cska Lajos, Juhay Jozsof, Katona Imre, Kiss József, Mártonfy Jenő, Nagy József, Szilágyi Ernő, Ungvári Vilmos. A férfiak közül még négy ember hiányzik. Zenekar: a 39-ik gyalog-ezred zenekara.

Csokonai színművek megbírá-lása. Zilahi Gyula debreczeni színigazgató tudvalevőleg 1000 koronát tűzött ki Csokonairól irandó színmű jutalmazására. A pályázatban 13 színmű vesz részt. Ezek megbírálására a Csokonai-kör választmánya május 24-én, szerdán d. u. 3 órára összehívott ülésén választja meg a zsüri tagjait. Az ülést ezuttal az Első Takarékpénztár üléstermében tartják meg.

TAVIRATOK.

Andrássy bécsi utja.

Bécs, május 23. Andrássy Gyula gróf ma a 8 órai vonattal Budapest-ről elutazott. Délben érkezett ide és a Bristol szállóba hajtattott. Andrássy Pö-zsonyig együtt utazott Apponyival, aki Eberhardtra igyekezett. Andrássy a Bristolban a kabinetiroda meghívója várta, amely szerint holnap délelőtt 11 órakor fog az uralkodó elé járulni. Megérkezése után ujságírók fogadott, akinek kérdezősködéseire kijelentette, hogy nem optimista és a koalíziós kabinet alakítását egyelőre nem sok reményt füz. Elmondta, hogy azért hívta meg a király, hogy programját kifejtse, de hogy ő az új kabinet alakítását elvállalja, arról szó sem lehet, mert ő a koalíció régi programja alapján áll és abból nem enged. Elmondta azt is, hogy neki semmi tudomása sincs arról, mit enged az uralkodó. Az eddig korpoltált hírekből holnap tudja meg, mi az igaz.

Mikor a papok sztrájkolnak.

Páris, május 23. Az egész világ kaczagni fog a francia r. kath. papok tervén. A papok ugyanis sztrájkra készülnek az állam ellen. Kimondták ugyanis, hogy mihelyt az állam és egyház végleges elválásáról szóló törvény érvénybe lép, kimondják a sztrájkot és minden tevékenységüket beszüntetik. Nem miséznek többet, nem esketnek, nem keresztelnek, nem temetnek, a halotti szentséget nem adják fel.

Gázgyári sztrájk a fővárosban.

Budapest, május 23. A főváros-öt gázgyarában kiütött ma a sztrájk, amelyet a zöldfa-szállóban este fél 9 órakor mondtak ki. A munkások a munkaidő megrö vidítését és magasabb bért követelnek. Az igazgatóság katonai segítséget akar igénybe venni. De ez hiábavaló, mert pl. a tüzelő munkások dolgát abban a nagy melegben csak az ahoz szokott munkás tudja elvégezni.

Törvénykezés.

Debreczeni albiró kinevezése.

Ujváry István helybeli ügyvéd Béla nevű fiát az igazságügyminiszter betétszerkesztő albiróvá nevezte ki Kalocsára.

Elítelt gyermekgyilkos anyja. Az esküdtszéki tárgyalást kedden folytatták. A vád és védőbeszéd meghallgatása után az esküdtek bűnösnek mondták ki Tóth Juliánna cselédleányt a gyermekgyilkosságban, mire a törvényszék 18 hónapi börtönre ítélte. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Közgazdaság.

Lódijazás a Hortobágyon. A szokásos lódijazást június 4 én tartja meg a debreczeni gazdasági egyesület a Hortobágyon. A földmívelési kormány díjakul 36 darab 10 koronás aranyat küldött az egyesületnek. A lódijazás iránt a gazdaközönség körében nagy az érdeklődés.

Megszűnt a takarmány kivételi tilalom. Gazdáink fájó szívvel fognak visszagondolni a gazdasági agoly mosta 1904-ik esztendőre. A takarmány szegénység borzasztó veszedelmét érezte az akkori miniszter tanács is és a takarmányt az országból kivinni megtiltotta. A legutóbbi miniszteri tanács e tilalmat legujabb rendelkezésével megszüntette. Pedig ezt tenni nagyon kár volt.

Vámilletékeknek ezúttal való lefizetésénél az arany árkelet pótlékot a pénzügyminiszter 19 és fél százalékban állapította meg.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1905. május 23

Készaru 10 drágább, határidők reggel szilárdan indultak, este gyengültek.

1905. októberi buza	16.50.—52
májusi buza	18.02.—04
októberi rozs	13.34.—36
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.34.—36
1905. áprilisi zab	13.34.—36
1905. májusi tengeri	15.24.—26
juliusi	14.64.—66
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.20.—30

REGÉNY-CSARNOK.

A vén kurucz fia.

— Elbeszélés. —

16

Irtta: Magyar Gyula.

— Mond meg az édes szüleimnek, hogy jó egészséget kívánok neki. Miattam ne búsuljon: nincs semmi bajom. Jó egészségem van. Vidám vagyok. Nincs amit sirassak. Nem busulok semmin. Csak a szegény édesapámat sajnálom még most is . . . De hát nem tehetek róla. Nem mehettem haza.

— Annak az asszonynak pedig — akit most is jobban szeretek az ételemnél — megmondhatod, hogy nem öl meg utána a bánat. Szilaj, jókedvű legény vagyok újra. Nem tudok busulni: nincs már nekem szívem . . . Nem szeretem már őt. De nást sem szeretek . . .

— Ugyan Pista! Hát hogy vihetnék én ilyen üzenetet haza. Hiszen ez színhazugság lenne.

— Az hát. Hazugság. Éppen azt akarom. Hagyta rá Pista könnyes szemmel. Elég, ha az én szívem fáj. Miért okoznak

még azoknak is bánatot, akiket annyira szeretek. Az anyám nyugodt lesz legalább miattam. Nem fogja emésztetni a gond, a bánat szegény öreg szívét . . . Az az asszony pedig talán elhiszi, hogy nem is lett volna érdemes várakoznia utánam. És leveti magáról azt a gyász ruhát, amelyikkel élő szerelmünket temetgeti. Letörli végképp omló könnyeit, amelyekkel meghalt boldogságunkat siratgatja . . . S a bánata öröme válik . . . Ezt akarnám pajtás!

A falujabeli megértette Pistát.

Karácsony szombatján meg is vitte mind a két üzenetet. Az öreg Benzénének úgy, ahogy a fia izente. A Kádár Ferkó kisírt szemü ifju feleségének azonban éppen ellenkezőleg. Ugy, ahogy igaz volt.

[Folytatjuk.]

Szerkesztői üzenetek.

Dr. B. J. Debreczen. Megkaptuk. Köszönjük. A szerdai lapszámunkban közöljük.

N. I. Kómer A szász fiúcska vagy leány ügyében e két címre tessék fordulni: Neugeboren Emil Tageblatt szerkesztője és dr. Medgyessy Károly albiró, mindketten Nagyszébenben laknak.

Eladó házhelyek.

A Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreczeni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovassági lak-tanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piacz-u. 44. sz. alatt.

Debreczen, 1905. április 20.

A debreczeni ref. egyház
küldöttsége.

Megérkeztek

a tavaszi és nyári idényre a legújabb mintájú gyapju Delainek, selyem batistok, ajours fehér és fekete piqúék batistok, Cosmanosi kartonok. Harisnyák, keztük és mindennemű rövidáru nagy választék elsőrendű minőségű vászon és asztalneműekben. — Szolid, olcsó, szabott árak mellett

Nádudvary Lajos

vászon-, kézmű- és rövidáru raktárában
Vágó Andor féle üzlet, Piacz u. 28.

Tisztításhoz csak

Globus
tisztítókivonatot

használjunk.
Legjobb tisztítószer
a világon

Mr. M. Rose

Berlitzrendszerű

nyelviskolája.

Francia, német, angol
osztály- és magánoktatás

külön uri-, hölgy- és
gyermekkurzusok.

Felvételek ideigl.:

Simonffy-u. 42. sz.

Naponta d. e. 11—12, d. u. 5—6.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra

Vesz és elad

Értékpapírokat, nevezetesen bel- és külföldi járadékokat, zálogleveleket, sorsjegyeket részvényeket a legkedvezőbb napi árfolyamon.

Raktárvállalata elfogad árut beraktározás céljából és arra előleget is nyújt a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Uj kalapos üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a Bádagos-utca 1 ső szám alatt a Tiszapalota épületében

kalapos-üzletet

nyitottam, hol is ajánlom olcsó árak mellett saját készítményű férfi, fiú- és gyermek kalapjaimat, úgy nyúlször mint gyapjuból, ugyszintén ócska kalapok tisztítását és átalakítását gyorsan és pontosan a legszolidabb árak mellett eszközölöm. — Szives pártfogást kér, tisztelettel

Sarkadi József,
kalapos mester. (Műhely: Kut-utca 90. szám)

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozódná tessék válaszbélyeget csatolni.**

Legszébb fiu- és leány ruhák a Párizsi Divat Áruházban kaphatók.

Kézimunkák, hozzávaló kellékek, előnyomda, harisnyák, keztük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Pénzkölcsön azonnal 4, 5, 6 százalékra mindenkinek, minden összegben adóslevelekre, váltókra, kötvényekre, életbiztosításokra, zálogtárnyakra, részlet visszafizetésre is. **G. Lölhöffel, Berlin W. 35.** Visszbélyeg.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is Kurián Gyula órásnál Debreczen, Piacz-u. 42.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Compféle, Sima egyedül csakis Keszler A. nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Mester-utca elején, a Bundi-utca sarkán 4. szám alatt egy egészen újonnan épült lakosztály, mely áll 4 szoba, egy előszoba, egy konyha, kézi kamara, setét pinczével és hozzávalókkal augusztus 1-sőtől kiadó.

Nem gyári, hanem saját készítményű cipők legolcsóbban beszerezhetők Krausz Mór cipésznel Piacz-u. 34. sz. Közvetlen a főposta mellett.

Divatos női- és leány kalapok 3 koronától feljebb kaphatók a Párizsi Divat Áruházban.

Fajtiszta Fox-Terrier ebek (Sima szőrűek) patkány és róka irtásra kitűnőek. Kaphatók és előjegyzéseket elfogad „Hortobágy” kennel Debreczen, II. j. Homokkert 180 sz.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Házilag készített borecset eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy jókarban lévő hintó leereszthető fedelű olcsón eladó Vár utca 6.

Tanuló fölvetetik Szentesi József szabó üzletében Deák Ferencz-u. 16. sz. a.

Egy csinosan butorozott külön bejárati szoba kiadó Batthányi-u. 6. sz.

Biztos és állandó keresethez juthat minden szegénysorsu férfi vagy nő. Jelentkezni lehet e lap kiadóhivatalában.

Egy udvari lakás műhelyekkel, üveggel fedett szinnel és mellékhelyiségekkel aug. 1-re kiadó. Széchényi-utca 27. (Bejárat a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcái lakásban.

Nádszék fonások a legolcsóbban készítettnek Bethlen-u. 56. sz. a.

Diszes gyermek kocsis, aczélkerekű jutányos áron eladó. Megtekinthető a déli órákban. Ugyanott egy fiókos cselédágy is eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Juttatofalat, Raffia hánecot, kékkövet, két-szerlőzött firneisz 1 kg. 36 kr. friss teavaj 1 kg. 1.20 kr. kapható Glück Izidor fűszerüzletében Péterfia-u. Bába képezde épület.

1000 darab levélboríték, tetszés szerinti cég, nyomással 2 forintért megrendelhető Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz u. 47. Telefon 18.

Megérkeztek

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek, Gyapju és borduros Delainek 50 krtól feljebb.

Blouse selymek Divatos ruhadiszek

Csipkek, szallagok és bélésárak

Szabó Lajos fiai cégnél DEBRECZEN, Rózsater.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye Női divat

Külön szőnyeg osztály.

**— Függyönyök —
— Ágy- és asztalterítők —
— Linoleum —**

óriási raktár!!

Debreczen és vidékén

osztálysorsjegyek

Török A. és Tsa

legnagyobb és kiválóan szerencsés bankházából

Budapest, VI., Teréz körut 46/a.

kizárólag nálunk kaphatók.

Az I. osztály huzása május 25. és 26-án.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{2}$ sorsjegy	: . . .	12 kor.	⚡	$\frac{1}{4}$ sorsjegy	: . . .	3 kor.
$\frac{1}{4}$ sorsjegy	: . . .	6 kor.	⚡	$\frac{1}{8}$ sorsjegy	: . . .	1.50 kor.

Kiváló tisztelettel

Nagy S. Samu dohány tőzsde Városház alatt.

Székely Gyula, Tóth Kálmán cégnél.

A technika legkiválóbb alkotásai a motor és kerékpár ipar terén

csakis

ROSENBERG és HAMMER

kerékpár és varrógép-műhelyében (Piacz-utca 2. sz.) található.

Dusan felszerelt kerékpár és alkatrészek legelőnyösebb bevásárlási forrása.

**— Motorkerékpárok —
kedvező fizetési feltételek mellett. —**

